

הצעת חוק כתיבה בשפה ברורה

(הצעת חוק זו גובשה על ידי הוועדה לניסוח משפטי בלשכת עורכי הדין ופורסמה בעלון "[לשון ומשפט](#)". נכון לחודש אוגוסט 2018, הצעת החוק לא הוגשה לכנסת)

- הגדרות
1. **רשות** – משרד ממשלתי, רשויות ממשלתיות וגופים על פי חוק כמפורט ברשימה מצורפת
- נוסח בהיר** – נוסח תמציתי, מאורגן היטב ומתאים לקהל היעד של המסמך
- מסמכים** – מסמך המספק מידע על שירותים של הרשויות; טופס שעל הציבור למלא כדי לקבל שירות או הטבה מרשות ומסמך המסביר לציבור איך למלא את דרישות הרשויות, ובכללם מכתב, פרסום, טופס, הודעה או הוראה המודפסים על נייר או מופצים באמצעים אלקטרוניים
- עורך לשון מוסמך** – בוגר תוכנית עריכת הלשון העברית במוסד אקדמי מוכר בישראל
- אחריות הרשות
2. על רשות לנסח את המסמכים בנוסח בהיר על פי סעיף 10 בחוק המוסד העליון ללשון העברית, התשי"ג-1953 ולמסור אותם לעריכת עורך לשון מוסמך.
- יישום החוק
3. (א) לא יאוחר מתשעה חודשים ממועד חקיקת חוק זה ימנה מנהל הרשות בעל תפקיד בכיר, והוא יפקח על יישום החוק. באחריות המפקח על יישום החוק יהיו העניינים האלה:
- (1) לפרסם את דרישות החוק בין עובדי הרשות;
- (2) לדאוג שעובדי הרשות יוכשרו לכתוב מסמכים בנוסח בהיר;
- (3) לפקח על יישום החוק ברשות ;

(4) לדאוג שאתר האינטרנט של הרשות יהיה ערוך על פי דרישות חוק זה.

מדריכי כתיבה (ב) לא יאוחר משישה חודשים ממועד חקיקת חוק זה יקים בנוסח בהיר מנהל הרשות גוף מוביל בתוך הרשות וכן צוותים ממחלקות שונות, והם יכינו מדריך לכתיבה בנוסח בהיר בתחום פעולת הרשות.

תחולה 4. שנה מיום פרסום החוק.

דברי הסבר

החוק נועד לחייב את הרשויות לנסח בניסוח בהיר מסמכים שעניינם שירותים שהרשויות מעניקות לציבור. מטרת החוק היא לשפר את הניסוח של המסמכים, את היעילות ואת האחריות של הרשויות כלפי הציבור באמצעות תקשורת ברורה שהציבור יכול להבין אותה. שיפור זה יביא גם לחיסכון בהוצאות.

בעולם המערבי פועלים כבר שנים רבות לשפר את ניסוח המסמכים הרשמיים כדי להנגיש אותם לציבור. ניסוח בהיר הוא דרישה חוקית בארצות הברית. כבר בשנת 1993 הונחו הגופים הפדרליים לנסח את התקנות בצורה "פשוטה וקלה להבנה" כדי לצמצם את האי-וודאות ואת ההתדיינות המשפטית הנובעת ממנה. The Plain Writing Act of 2010 בארצות הברית מחייב את הממשל הפדרלי לנסח את כל המסמכים והטפסים מטעמו באופן "ברור, תמציתי ומאורגן". ההנחה היא שניסוח בהיר מגן הגנה אמיתית על הצרכן.

גם בישראל כבר יש חוקים ותקנות הכוללים התייחסות לכתיבה בהירה ונגישה: תקנות ניירות ערך (פרטי התשקיף וטיוטת תשקיף – מבנה וצורה), התשכ"ט–1969; חוק הגנת הצרכן, התשמ"א–1981, ותקנותיו; תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ג–2013 (רשימה מצורפת). ראוי להרחיב את החקיקה הכוללת התייחסות לכתיבה בנוסח בהיר.

ברשימת הגופים שיחויבו על פי החוק המוצע לכתוב מסמכים בלשון בהירה, יכללו גופים כגון הביטוח הלאומי ורשות המסים. **משמעות תקציבית:** הוספת תקן לעורך לשון או שכירת עורך לשון. תוספת תקציב בסדר גודל של 10 מיליון ₪ לשנה (נדרשת הערכה מפורטת).